

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Decimis. Cap. xii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

muus pluribus annis, ut strenuum, & prudentem Ducem decet, exequit, donec patria in meliorem statum redacta, ad religionem ejusdem ordinis, quam semper coluerat, ut bonum decebat Christi militem, sub priori habitu, religione, ac obedientia claustraliter cum aliis ejusdem Ordinis Fratribus vivendo, se restituit, & vivit hodie. Causa t̄ autem melioris, & majoris boni, urgente necessitate, potest Papa eximere monachum à voto, & religione, ut ita exemptus uxorem ducere, & propriam patrimonium habere possit, ut declarat Covarr. in cap. 2. num. 11. in fin. de testam. & Graff. eodem cap. 31. num. 23. par. 1. lib. 2.

66 In voti dispensatione t̄ non solum requiritur spiritualis potestas, sed etiam justa, & necessaria causa, aliàs ille, cum quo dispensatur, etiam per Papam, nunquam esset tutus, quoad Deum, gloss. in cap. non est voti, in ver. adimplere, de vot. Franc. in cap. cum singula, §. prohibemus. de præb. in. 6. Abb. in cap. extirpanda, §. si verò, numer. 43. eod. tit. Felyn. in cap. 2. numer. 19. & 20. de spons. & Graff. dicto cap. 31. numer. 27.

& 32. & eadem requiruntur in juramento, t̄ quia inter vinculum voti, & juramenti nulla datur differentia, ut post Ricar. in 4. dist. 38. qu. 5. art. 2. tenet Felyn. eod. n. 19. in fin.

68 Causæ t̄ justæ dispensandi à voto sunt plures, ut si materia voti sit illicita vel inutilis, cum vana opera non sint Deo grata, Quælibet causa reddens votum malum, si sit majoris boni impeditiva, ut in concionatore, qui vovit jejunare, & si votum servat, concionem ad populum habere non potest. Et si manifestum erit ex redditione voti, unum ex his sequi, videlicet, levitas in vovendo, imbecillitas voventis in exequendo, quod vovit, puta ad jejunandum vel peregrinandum, numerosa familia voventis, quæ absque notabili nocimento, domini absentiam tolerare non posset, necessitas & utilitas publica, ac etiam privata voventem non ligat S. Thom. 2. 2. qu. 88. artic. 10. Sor. de just. & jur. lib. 7. qu. 4. art. 1. & fin. Navar. in c. 12. n. 76. in fin. & nu. 77. tom. 3. & Graff. eod. cap. 31. n. 34. & 35 apud quos de votorum materia fusiùs videri potest.

D E D E C I M I S.

Cap. XII.

S V M M A R I V M.

1 Decima quid sit. 2 Decima quo jure debeantur. 3 Testamenti veteris præcepta quedam judicialia, quedam moralia, & quedam ceremonialia. 4 Lege Evangelica lata, præcepta judicialia, & ceremonialia cessarunt.	5 Moralia præcepta veteris legi vim habent, & perpetuò habebunt. 6 Decima an de jure divino, vel positivo debeantur. 7 Consuetudo contra jus naturale, vel divinum non præscribitur. 8 Ecclesia, quando prædia coeperit habere.

Constan-

- 9 Constantinus pluribus possessionibus Ecclesiam ditavit.
- 10 Decima pluribus in locis non persolvuntur, & quare.
- 11 Consuetudo, quod de bonis ecclesiasticis decima non solvatur, valet.
- Consuetudo, quod de minutis decima non solvatur, valet.
- 13 Consuetudo, quod de personalibus decima non solvatur valet.
- 14 Decima personales consuetudine prescribi possunt, quia non sunt de iure divino.
- 15 Ecclesia Dei ministrorum sustentatio debetur de iure naturali, & divino.
- 16 decima praeiales de omnibus terra fructibus, & proventus debentur.
- 17 Decima praeiales debentur de iure divino.
- 18 Decima iure positivo persolvi mandantur.
- 19 Consuetudo legitime prescripta, quod decima non solvatur, est servanda.
- 20 Decima mista est, quae de agnis, & aliorum facibus animalium debetur.
- 21 Decima personales de quibus persolvantur.
- 22 Decimarum causas, qui cognoscere possit.
- 23 Iurisdictio spiritualis, per laicum prescriptione acquiri non potest.
- 24 Decimarum causa quibus remedijs possint agitari.
- 25 possidens tempora litis mora est manutendendus.
- 26 Possessio beneficij, & suorum praeiorum, quomodo acquiratur.
- 27 Spoliatus in primis, & ante omnia est restituendus.
- 28 Possessionis adipiscenda remedium quomodo debeat intentari.
- 29 Possessionem retinenda remedium est summarissimum.
- 30 Decimarum processus summarie fieri debet.
- 31 Decimarum successor in feudo antiquo ante Conc. Lauteranen. quomodo agere debeat.
- 32 Decimarum causa a praecepto inchoari potest.
- 33 Decimas solvere recusantes quibus poenis sint plectendi.
- 34 Executio in causis judicialibus quomodo fieri debeat.
- 35 Excommunicatione nulla major poena in Ecclesia Dei reperitur.
- 36 Excommunicatio, quando magis contemnatur, quam formidetur.
- 37 Monitio canonica, excommunicationi quomodo praemitti debeat.
- 38 Excommunicari non possunt capitula, nec Communitates.
- 39 Communitates pro debito pecuniario interdici non possunt.
- 40 Processus in causa decimarum, quomodo fieri debeant.
- 41 Laicus infeudatus de decimis debitores decimarum per censuras ecclesiasticas compellere non potest.
- 42 Decimarum solutio regulariter fieri debet appellatione remota.
- 43 Appellatio a sententia lata super solutione pensionis non suspendit iudicatum.
- 44 Appellatio, quando suspendat iudicatum causa decimarum.
- 45 Decimarum quota non est de iure divino.
- 46 Consuetudo, 40 annorum spatio prescribitur in quota decimarum.
- 47 Appellatio in causa decimarum admittitur, ut in alijs causis.
- 48 Appellatio a sententia lata super decima leguminum, & aliorum minorum est admittenda.

Appella-

- 49 Appellatio à sententia lata super solutione decimarum personalium suspendit iudicatum.
- 50 Consuetudinem allegans ad illam probandam admitti debet.
- 51 Brachij secularis auxilium, quando invocari potest.
- 52 Decimam persolvere tenentur clerici, Iudei, & Sarraceni.
- 53 Clerici, quando teneantur parochi facere oblationes.
- 54 Decimas pradiales clerici collegialiter viventes persolvere tenentur.
- 55 Decimas pradiales de pradijs dotalibus ecclesiarum clerici persolvere tenentur.
- 56 Decima ab una ecclesia contra aliam prescribuntur.
- 56 Clerici parochialibus ecclesijs inservientes, etiam parochiali ad decimarum solutionem non tenentur.
- 58 Decima privilegio, & exemptione Papa prescribi possunt.
- 59 Decimam an dominus agri, conductor, vel colonus solvere debeat.
- 60 Decima solvi debet de omnibus fructibus absque deductione impense.
- 61 Decima debetur etiam mutata facie agri, aut alterius pradij.
- 62 Privilegium super immunitate decimarum quando reale dicatur.
- 63 Privilegia monialibus Ordin. Sancte Clara concessa.
- 64 Privilegio presentes renunciare non possunt in successorum prejudicium.
- 65 Privilegium, ut infirmetur, lapsus 40. annorum requiritur.
- 66 Privilegium habens decretum irritans per non usum non dicitur amissum.
- 67 In patronatus per exercitium unius alie compatronis preservasur.
- 68 Exemptionis natura, qualis sit.
- 69 Monialibus Ord. S. Clara an obstat, cap. nuper de decimis.
- 70 Societatis Iesu privilegia super exemptione decimarum.
- 71 Societas Iesu à solutione decimarum est exempta.
- 72 Decime pradiales de jure divino debentur.
- 73 Exemptionis privilegium Societati Iesu concessum comprehendit etiam colonos, & arrendatarios.
- 74 Exemptionis privilegium Societati Iesu concessum etiam extenditur ad bona acquirenda.
- 75 Odiosa aliquando late interpretantur.
- 76 Universalia, & generalia verba, quid operentur.
- 77 Dictio pro tempore, tempus futurum denotat.
- 78 Exemptio à decimis Societatis Iesu concessa, non fuit revocata.
- 79 Dispositiva ex proemio declaratur.
- 80 Privilegium in dubio presumi non debet revocatum.
- 81 Probatio exacta requiritur ad probandam revocationem privilegij.
- 82 Revocatio, de qua in Brevis Pij V. comprehendit tantum privilegia communicativa.
- 83 Societas Iesu est exempta à Decimis Papalibus, & alijs oneribus.
- 84 Clausula sublata, &c. quid operetur.
- 85 Moniales, quae sint exemptae à decimis Papalibus.
- 86 Moniales pro quibus redditibus sint exemptae à decimis Papalibus.
- 87 Fructus assignati monialibus pro alimentis, an sint à decimis exempti.

POST tractatum de voto, quo erga Deum ad pie promissa præstanda religiose tenemur, commode modò ad

decimas, quæ ex jure divino ipsi Deo, ejusque Ecclesiæ eadem ferè ratione debentur, transeundem duxi: quarum quæstiones licèt à pluribus, & quidem copiosissimè tractatæ fuerint, de quibus per Rebuff. in *particulari suo tractatu*, Covar. in *c. 17. lib. 1. var. resolut.* Alexan. Monet. qui de illis etiam tractatum edidit, & ultimo Azor. in *lib. 7. insit. mor. cap. 34 35 36. & 37.* nihilominus super his pauca, & præcibilia attingere decrevi, & ommissis disputationibus, & verborum ponderatione ad illius diffinitionem me confero cum Hostien. qui in *sum. de decim. & primit. ait*, decima est omnium bonorum mobilium licite quæsiturum pars decima, Deo data, constitutione divina debita; & Rebuff. in *d. tract. de decim. g. 4. in princip.* & decima proprie dicitur de decem partibus una, quando dicitur integra. Rot. in *novis. decis. 165. n. 3. par. 2.* quo autem jure debeatur, sæpius quæri solet.

Primo, quòd decimæ debeantur ÷ lege naturali, patet de Abraham, & Jacob. *c. 1. §. his itaque 13. qu. 1. c. decimas Deo, 16. q. 7.* & Covar. *lib. 1. var. resolut. c. 16. nu. 2. vers. quarto juris naturalis.*

Secundò, jubentur dari lege divina *c. decimas à populo, c. revertimini, 16. quæstio. 1. Rebuff. eodem tract. de decim. qu. 1. n. 9.* Monet. *eodem. c. 1. num. 5.* & Rot. *decis. 14. nu. 2. de jud. in nov.*

Tertiò, dari jubentur de jure canonico, *c. 1. cum pluribus sequentibus, 16. quæst. 7. c. commissum, & tot. tit. ext. de decim. & ubique in 6. & Clem. eod. tit.* Monet. *eod. c. 1. numer. 18.* Conc. Trid. *12. de resor. sess. 25.*

Covar. *d. c. 17. num. 2. vers. & præter hos, & Rot. eod. num. 2.*

Sciendum est tamen, præceptorum ÷ veteris testamenti quædam esse judicialia, quædam moralia, & quædam ceremonialia, ut per gloss. in *c. 1. de decim. in 6. & in cap. ult. 6. dist.* Judicialia pertinent ad justitiam hominibus exhibendam, jusque unicuique tribuendum, ex quibus leges veteris testamenti censentur, quarum observatio iudicibus ipsis incumberebat, ut proximo redderetur, quod suum esse constaret, *Instit. de just. & jur. in princ.* paxque & concordia absque ullius injuria tutissime custodiretur.

Moralia ad dictamen legis naturalis spectant, ut quilibet virtutes ipsas exerceat, nihilque agat ab ipso naturali jure alienum.

Ceremonialia verò de his agebant, quæ ad cultum divinum, ad reverentiam, honorem, & obsequium Deo exhibendum statuebantur, & Paul. *ad Rom. c. 7.* scribit, dicens, *itaque lex quidem sancta, & mandatum sanctum, justum, & bonum*, quibus verbis, mandatum sanctum, ad ceremonialia: justum, ad judicialia: & bonum, retulit ad moralia, ut inquit, S. Thom. *par. 2. qu. 99. art. 4.* & Covar. *d. c. 17. n. 1.*

Præceptorum ÷ eorundem judicialia & ceremonialia evangelica lege lata, omnino cessaverunt, vimque præceptorum amiserunt. Quoniam, antequam veniret fides, sub lege custodiebantur conclusi in ea fide, quæ erat revelanda: adeò quòd lex pædagogus noster fuit in Christo, ut ex fide justificaremur, ac ubi venit fides, jam non sumus sub pædago, Paul. *ad Gal. c. 3.* iterum, quid dicit scriptura? ejice ancillam, & filium ejus, non enim erit, hæres filius ancillæ

cillæ cum filio liberæ : itaque fratres non sumus ancillæ filij, sed liberæ, qua libertate Christus nos liberavit, c. 4. ad eosdem & ita scribens testatur manifestissime, eiciensdam esse legem veterem, quæ, tanquam ancilla fuit legis Evangelicæ, unde alibi, translatio Sacerdotio necesse est, ut legis quoque translatio fiat: idem Paul. ad Hebr. c. 7. & Covar. eod. c. 17. nu. 1.

Moralia autem veteris legis præcepta adhuc vim habent, & perpetuo habebunt, non ex auctoritate veteris legis, sed ex eo, quod sint à natura ipsa instituta, & à Christo Iesu in lege Evangelica eadem ratione, qua, & naturalia debuerunt, & sunt, præcepta, ut per Sot. lib. 2. de just. & jur. quest. 5. artic. 4. concl. 2. cap. fin. §. his itaque, 6. dist. & Monet. eodem tract. cap. 1. nu. 2. Judicialia præcepta veteris legis servari possunt, & servantur, non tamen, tanquam ex veteri lege, sed quia noviter lege humana sunt constituta, ut eodem titulo, de injur. & c. 1. de homicid. Ceremonialia verò, nec servari, nec lege lata iterum institui potest, ut servantur, S. Thom. par. 2. quest. 104. ad 3. in solutione quest. Idem, 2. quest. 104. art. 3. & Covar. eodem num. 1. vers. hinc non immeritò, nisi in his, quæ licet ceremonialia essent, magis pertinebant ad devotionem quandam, ac ritum sacrificiorum, & eorum ornatum, quàm ad futuræ legis, & Christique nascituri præfigurationem, quemadmodum sunt vestes sacerdotum, altaria, thurificatio, decimarum & primitiarum solutio, oblationes, & alia similia, quæ etiam per legem Evangelicam à Pontificibus sunt statuta, ut in c. 1. de consecr. dist. 1. c. un. ex. de puris. poss. par. & post S. Tho. Joann. Major, & alios, tenet Covar. eodem vers. hinc in fine.

An autem decimæ jure divino, vel positivo debeantur, maxima est questio, & quod debeantur jure divino, probat Sanctus Hieronymus, super Malchiam relatus, in c. revertimini, & S. August. in c. decime tributa sunt, 16. quest. c. Parochianos, c. tuas, illi. & c. in aliquibus, & fin. de decim. c. quadragesima, in fin. de consecr. dist. 5. gloss. 2. in c. à nobis, & gloss. penult. in c. nuper, & Hostien. in summ. num. 9. & 11. eodem titulo de decim. Rot. decis. 14. numer. 2. de jud. in nov. & decis. 1. num. 1. de decim. in antiq. & hanc opinionem esse communem, tenet Franc. in c. 1. de decim. relat. per Covar. eodem c. 12. num. 2. ver. & præter has, Rebuffi, in tract. de decim. c. 1. nu. 9. & Monet. eod. c. num. 9.

Contrarium verò, quod licet jure divino sint institutæ, tamen, aut præceptum decimarum est ceremoniale, ut per Covar. eod. c. 17. nu. 1. vers. hinc nov. aut est judiciale, ut per Monet. eodem c. 1. nu. 13. & tam ceremonialia, quàm judicialia præcepta, nunc vim legis non obtinent, S. Tho. 1. 2. q. 104. art. 3. S. Bonavent. in 4. sentent. dist. 3. art. 3. qu. 2. Tiraq. de retract. lign. in præfat. nu. 8. Covar. d. c. 17. n. 1. cum alijs supra, post princip. allegatis, & Monet. eod. c. 1. nu. 14. Ideo si jure Pontificio fuerint indictæ, jure divino in hærente, & præcepto Pontificio perfolvi debent, ut probatur.

Primo, auctoritate text. in c. ad Apostolicæ, c. ex parte, c. non est, c. extranmissa, c. à nobis, & ferè per tot. ex de decim. c. statuto, eodem titulo in 6. & Clem. 1. eodem Covar. dicto cap. 17. numer. 2. vers. secunda verò, & Monet. dicto cap. 11. numer. 12. & Conciliorum eadem Pontificia auctoritate factorum, ut per Concilium Magubi, admonemus, inquit, atque præcipimus,

mus, ut decimas dari de omnibus non negligatis, quia Deus ipse sibi dari consuluit, & Conc. Trid. ubi ait, cum decimarum solutio debita sit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadant, præcipit omnibus cujuscunque gradus, & conditionis, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscunque aliis Ecclesiis, vel personis, quibus legitime debentur, persolvat, qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, ut c. 12. de resor. sess. 25. & cap. peryenit, de decim.

7 Secundò, † non præscribitur consuetudo contra jus naturale, vel divinum, cap. fin: & ibi Abb. de consuetud. Innocent. in rubric: num: 4, Rot. decis: 7, num: 3, eod: tit. Covarr. c. 17, numer: 8, ver: nam, & si passit, & Rebuff. de decim: quest: 13, num: 40. nec præscriberentur decimæ, si præcepto divino deberentur, quæ tamen in quota consuetudine præscribuntur, & in eorum solutione consuetudo est attendenda, c. dilecti, cum sint homines, & ibi gloss. in ver: ad consuetudinem, c. ad Apost. in fin: cum aliquibus in fin: & ibi gl. fin. de deci: Covar. eod: n: 8, ver: eas verò decimas, Boer. in consuetu: Bitor: qui de communi opinione testatur, §. 12, tam in prædialibus, quam personalibus, Rebuff. in eod. tract: qu: 13, num: 46: & Monet. c. 5, nu: 87.

8 Tertio † moveor alio fundamento, nempe, quòd communi æstimatione in toto dominio Republicæ Christianæ, Ecclesia habet ferè decimam omnium bonorum stabilium, & si in uno dominio minus decima, in alio ultra decimam, & tempore Divi Petri, & Apostolorum Ecclesia non habebat prædia, sed bonorum ecclesia-

sticorum natura exordium habuit ab Apostolis, quibus illi fideles primi bonis venditis eorum pretium dabant, tanquam Christi Vicariis, ut ex eis fideles egeni alerentur Act. Apostol. c. 2, 5. & 6. & Baron. Anna: Eccles: 57, num: 72, & par: 73, 1, sed postea tempore procedente, rationabilibus de causis Episcopi Apostolorum successores, prædia, quæ à pijs viris donabantur, servabant, ut futuris clericorum, & pauperum necessitatibus providerent, ut in cap: videntes, cap. Episcopus, & c. præcipimus, 12, quest: 1, cum alijs suprad: ductis, in c: 12, par: 1:

9 Constantinus † enim ille magnus, alij que deinde imperatores, amplissimis dominiis in Judæa, Græca, Asia, Thracia Africa, & Italia, ac Insulis, possessionibus, & prædijs Ecclesiam ditaverunt, ut in c. Constantinus: 96: distinct, de plene supra, in c: 12, à nu. 3, usque ad nu. 10, quibus ubi decimarum quota diminuta reperitur, præsumitur ex causa dominiorum, possessionum, & prædiorum Principum, & aliorum piorum virorum largitione Ecclesiæ acquiritorum ita compositum fuisse, & valet compositio. c. 3, c. veniens, & Abb: in c. dilecti, in fin: de transact: Rebuff. qu: 13, n: 26, & Monet. q: 5, n: 121, de decim. Et hac de causa ferè de toto agro Bononiensi non solvuntur decimæ, quia olim illa Respub. assignavit Archiepiscopo pro decimis Castrum Centi, & Castr. Plebis, Archiepiscopus Taurinensis cum pluribus Communitatibus composuit, à quibus percipit annis singulis summarum conventam auctoritate Apostolica approbatam † loco decimarum, & sic ubique, ubi auctoritate Apostolica decimarum compositio facta fuit, ad formam transactionis persolvitur,

At, si de confirmatione Apostolica non constat, quando sumus in antiquis illam sufficit allegare, & famam probare, quia, ne propter difficultatem probandi rem ad eod antiquam, pereat jus partis, præsumitur pro privilegio, ut post, Imol, Bald. Gard. & alios tenet Felyn. *in c. causam, qua. num. 13. de præscript.*

- 11 Consuetudo ¶ autem, quod de prædijs ecclesiasticis decima non solvatur à clericis, & quod clerici eximantur à solutione decimarum tam prædialium, quam personalium etiam ratione bonorum patrimonialium valet. gloss. ult. *in c. in aliquibus in fin. de decim.* gloss. *in c. quia. cognovimus. 10. quæst. 3.* Felyn. *in dicto cap. causam, qua. num. 1. in fin. de præscript.* Covar. *dicto cap. 17. num. 8. ver. primum hinc constat, & ver. secundò licet, & Monet. eodem cap. 5. num. 96 & 97* & etiam valet, & defenditur ¶ consuetudo, quæ passim in toto orbe terrarum viget, quod de quibusdam fructibus nulla debeatur decima, nec portio, ut de minutis etiam mistis, nempe de feno, herba, oleo, leguminibus, & de ijs, quæ non proveniunt ex possessionibus, ut sunt decimæ caseorum, ovorum & animalium S. Thom. *in 2. 2. quæst. 87. art. 2. ad 3. in fin.* Astens *in rubr. de decim. art. 4. in fin.* Paul. de Castr. *conf. 17. 2.* Covar. *lib. var. resolut. c. 17. nu. 8. ver. septima, Rebuff. eadem qu. 13. nu. 51. & Monet. c. 5. num. 93. & 94. de decim.*
- 12 Attenditur etiam, ¶ & valet consuetudo, quod de personalibus decima non persolvatur, & licet. Innoc. *in cap. in aliquibus, in fin. de decim.* teneat indistincte, nullam consuetudinem eximere, posse laicos à solutione decimarum, debet intelligi de prædialibus, cum à personalibus con-

suetudine præscripta possint laici se eximere à solutione decimarum, quas qui solvant, pauci inveniuntur, alioquin infinitæ animæ torquerentur, ut tradit Host. *in sum. de decim. 8. & utrum, quæst. 7. post. med. & Rebuff. qu. 13. num. 44. in fin. eod. tit. & ratio, quare personales ¶ decimæ in totum consuetudine præscribi possunt, est, quia non sunt de jura divino, & ided consuetudo excusat à solutione. Felyn. in dicto c. causam, qua. num. 1. Henric. in c. pervenit, de decim. colum. 5. & id commutivulu receptum esse tenet, Card. in c. 1. de decim. quem sequitur Covar. *eod. o. 17. num. 2. ver. & præter has, Rebuff. loco proxime citato, & Monet. eod. c. 5. nu. 92.**

Premissa omnia procedunt, quando parochi, & alij beneficiati habent, unde commodè vivere possint, quia aliàs nulla consuetudo, aut præscriptio decimas non solvendi, aut aliàs nihil Ecclesiæ ministris subministrandi excusat à peccato, nec valet hujusmodi consuetudo, quando ministrans spirituali sustentari non potest, quia sustentatio ¶ ministrorum Ecclesiæ Dei debetur de iure naturali, & divino, Sot. de iust. & ju. *quæst. 3. art. 1. lib. 9.* Vasq. *contra Ill. cap. 89. nu. 8. & 9. lib. 2.* Covar. *d. c. 17. post. alios. quos citat. nu. 3.* & ita procedunt allegata per Rebuff. *in d. quæst. 13. nu. 40.* ut declarat Monet. *eo. cap. 5. n. 91. de decim.* & pro ministrorum sustentatione, quando fructus sunt exigui, ut debitis oneribus satisfacere nequeant, per primitiarum, aut decimarum assignationem, vel Parochorum symbola, ac collectas tantum redigi debet, quod pro rectorum, aut parochiarum necessitate decenter sufficiat, Concil. Trid. *d. cap. 13. ver. in parochialibus, sess. 24. de reform.*

16 Vbi verò consuetudo † non excusat, prædialis decima debetur de omnibus terræ fructibus, & proventibus, ut de omni frumento, & grano, etiam in palea, de fabis, & aliis leguminibus de nucibus, castaneis, olivis, pomis, & aliis arborum fructibus, de vino, canape, lino, ctoco, feno quod in fasciculos redigitur, hortorum oleribus ad usum parochi, lignorum, & pascuorum, de quibus per Host. *in sum. de decim. num. 5.* & non solum de fructu, qui germinat, sed etiam de fructu, qui non germinat, qui proprie appellatur redditus, ut de molendino, de cujus fructibus decima debetur, non deductis sumptibus factis pro hujusmodi redditibus habendis, ut tenet Abbas *in cap. pastoralis, num. 2. de decim.*

17 Prædialis † verò debetur de jure divino ex communi canonistarum sententia relata per Covar. *in lib. 1. var. resol.* His accedunt innúmeræ Sanctorum Hieronymi, & Augustini, Rot. Rom. & Conciliorum Maguntia. & Trident. & tantorum Patrum in Spiritu sancto legitimè congregatorum auctoritates, à quibus solutionem decimarum Deo debitam esse, fuit pronunciatum, ut *suprà post principium, ver. primò auctoritate*, & quicquid teneat. Covar. *loco proximo citato*, & *ibi in 20 ver. præterea*, quòd nec jure naturali, nec divino decimæ debeantur, est contra communem opinionem comprobata à sacro concilio Tridentino novissime celebrato, quòd expressis verbis decimarum solutionem debitam esse Deo pronunciat, ut *in cap. 12. de reform. sess. 25.* quòd quidem contrarià interpretationem non admittit sine Papæ auctoritate. Sed quòd integra decima pars fructuum, aut

vigesima, vel trigesima debeatur id non cadit sub divino præcepto. Verum, quòd ali quid decimarum loco Deo offeratur, ut agnoscat supremus rerum omnium Dominus, hoc jus divinum, & naturale præscribit. Azor. *lib. 7. institut. moral. cap. 37. sub ver. his positu*, & jure † positivo mandatur, ut persolvantur decimæ tanquam jure divino debitæ sub excommunicationis pœna, ut *cap. pervenit, & cap. in aliquibus de decim.*

19 Ubi autem consuetudo recepta est, & legitimè † præscripta, quòd decima non solvatur, solvi non debet, sed in solutione facienda standum est consuetudini legitimè præscriptæ, quæ vim legis habet. Hinc intrat præsumptio, quòd olim Romani Pontifices remiserint decimas laicis quodammodo titulo permutationis, pro bonis ab ipsis ad ecclesiarum, & clericorum usus assignatis, ea lege, ut dotarent ecclesias, & necessaria vitæ subsidia clericis præberent, dummodò aliquid persolvatur, & clericis necessaria ministrantur; prout pluribus in locis fuerunt ecclesiæ ditatæ, & ubique de aliquibus bonis dotatæ, ut per Azor. *ead. lib. 7. cap. 37. ver. ex his multa.*

Mista decima † est, quæ de agnis, & aliorum fœtibus animalium debetur, ut per Hostiens. *in summ. num. 3. in ver. quod sint solviturque etiam de lacte, caseo, lana, ovibus, & omnibus aliis fructibus animalium, etiam de cera, & melle apum.*

21 Personales † solvuntur de venatione, piscatione, de captis in justo bello, stipendio militum, lucro Advocatorum, & Procuratorum, de lapidicinis, & auri, aliorum-

que metallorum fodinis, de molendinis, & furnis, mercede mercenariorum, ac de omni artificio, negotiatione, & lucro, ac aliis; de quibus per Hoſt. in ſum. de decim. eod. n. 5. & copioſè Monet. diſto capitulo quarto, eodem titulo, per totum.

22 Quæri nunc poteſt, ¶ an iudex ſecularis cognoſcere poſſit de cauſa decimarum; & eſt diſtinguendum, quia, aut agitur de quæſtione facti tantum, & non juris, ut de ſummario poſſeſſorio; & tunc iudex ſecularis erit competens, non jure ſuo, ſed favore eccleſiæ, cum agatur de ſola executione in favorem eccleſiæ. Feder. de Sen. conf. 245. n. 3. Felin. in c. cauſam, n. 15. de præſcript. Rebuff. queſt. 10. nuu. 3. & Monet. q. 8. num. 13. de dec. Secundò, erit competens iudex ſecularis, quando agitur de facto, vel de furto decimarum, vel executione, Fed. in d. conf. 245. & Rebuff. eod. n. 3.

Tertiò, quando tantum agitur an decimæ ſint ſolutæ, quo caſu poterunt clerici coram iudice ſeculari laicos ſolutionem decimarum recuſantes compellere, Covarr. præct. quaſt. c. 35. num. 21. Rebuff. eodem cap. 10. num. 4. & Monet. eod. c. 8. num. 5. de decim. & quocunq; caſu non privativè ad iudicem eccleſiaſticum, ſed erit in arbitrio clericorum, quem velint eccleſiaſticum, vel ſecularem iudicem adire, & erit locus præventioni, Feder. eod. conf. 245. ita quòd in dictis caſibus eccleſiaſtici habebunt duos iudices, Felin. in d. cap. cauſam, num. 25. & melius Covarr. eodem num. 2. quem ſequitur Monet. diſto cap. 8. num. 14. Si verò de jure exigendi decimam tantum agatur, illud jus in laicum cadere non poteſt, & qui tale jus

sibi uſurpat, ſacrilegium committit: quia rem ſacram ſibi contra ſacros canones, & jura ſumit, & arrogat; decima enim eſt res ſpiritualis, & ſacra, ut inquit Abb. in cap. adhuc, num. 2. de decim. & Azor. eodem l. 7. cap. 34. ſub verſ. ſeptimò quaeritur, & ideo ad iudicem eccleſiaſticum cognitio ſpectat. gloſſ. in c. ex tenore, in ver. Eccleſiarum, de ſor. comp. & Rebuff. in dicto tract. de decim. queſt. 10. num. 2. & 35. & iurisdictione ¶ ſpiritualis per laicum, nec præſcriptione acquiri poteſt, cap. cauſam qua. de præſcript. cap. prohibemus, de decim. & Azor. diſto l. 7. inſtitut. morab. cap. 36. verſ. quarto quaeritur.

Decimarum cauſæ tribus remediis ¶ poſſeſſorii agitari poſſunt.

Primò remedio retinendæ, quando quis eſt in poſſeſſione illas percipiendi tempore, quo lis movetur, in qua eſt manutenuendus, ſ. quorum, verſ. hodie, inſtit. de interd. cap. licet cauſam, §. fin. verſ. cum ergo, de probat. Bart. in l. 1. §. hujus autem, num. 1. ff. ut poſſi. & in l. 1. C. eodem titulo, Ruin. conſil. 106. num. 1. vol. 5. Corn. 113. n. 1. vol. 1. & hoc remedio retinendæ, vel interdicto, uti poſſidetis, ſtatim quòd quis adeptus eſt beneficium, & inductus in poſſeſſionem, licet adhuc nullas receperit decimas, agi poteſt ad decimas, in quarum poſſeſſione prædeceſſor exiſtebat, quia per inductionem in poſſeſſionem beneficium efficitur ¶ poſſeſſor omnium rerum & juriſm ſuæ Eccleſiæ, Rebuff. q. 9. num. 3. & 5. & Monet. quaſt. 8. num. 30. & 31. de decim. Nam in acquisitione poſſeſſionis non requiritur adeptio poſſeſſionis omnium prædiorum, & glebarum, l. 3. in princip. ff. de acqu. poſſ. ſed in beneficialibus ſufficit apprehendere poſſeſſionem
ben-

Beneficii per amplexum Altaris, & alios a-
ctus, quæ fiunt in Ecclesia, ac etiam per
tactum annuli Ecclesiæ clausæ acquiruntur
possessio. Rot. decis. 5. de caus. poss. & pro-
priet. in antiqu. & decis. 8. de restit. spol. in
antiquior.

27 Secundò, potest agi remedio possessio-
rio ꝛ recuperandæ possessionis, qua quis
spoliatus libello concludere debet ad re-
stitutionem, vel reintegrationem, cap.
reintegranda, 3. q. 1. cap. ad decimas, de
restit. spol. in 6. & Rebuff. ea q. 9. num. 2.
& spoliatus antequam cognoscatur de do-
minio, est in primis, & ante omnia resti-
tuendus, cap. reintegranda, 3. q. 1. cap.
conquerente, & cap. fin. de restit. spol. Bar.
in l. si quis ad se fundum, num. 2. C. ad
l. Jul. de vi pub. & Menoch. conf. 2. num.
185. & 186. lib. 1.

28 Tertio; ꝛ agitur possessorio adipiscen-
dæ, & tunc beneficiatus libello concludere
debet se esse parochum talis loci, quæ-
propter ratione oneris, curæ animarum
decimas deberi, quarum percipiendi pos-
sessionem sibi tradi requirit, Rebuff. q.
9. num. 1. & Monet. q. 8. num. 27. eo.
tract. de deci. & pluries causa decimarum
est summaria, in qua procedi potest sine
aliqua juris solemnitate.

29 Primò, ꝛ enim, quando agitur posses-
sorio retinendæ, quod est summarissimū,
quo probatis requisitis, ut possessione
tempore litis motæ, non admittuntur
probationes requirentes altiozem indagi-
nem, sed datur beneficiato manuentio,
d. s. quorum, instit. de interd. cum aliis
supracitatis.

30 Secundò, quando clerici, quibus con-
stat decimas de jure deberi, agunt contra
eos, qui ad solutionem pro certa decima,

aut quota tenentur, ut est text. in clem. dis-
pensiolam, & ibi gl. in verb. decimis; Card.
n. 28. & Imol. n. 7. de jud. & Monet. eod.
tract. quest. 8. n. 41. & 42. de decim.

Tertio, si agatur inter duas ecclesias de
jure percipiendi decimas, quarum benefi-
ciati prætendunt, quilibet decimas suæ ec-
clesiæ tertio laico deberi, quia cum eccle-
siasticis de jure ꝛ communi, & divino de-
beantur, semper habet locum dicta clem.
dispensiolam, Rot. decis. 14. per tot. de
jud. in no. glol. in d. clem. in verb. decimis,
vers. sed quid si non, cum aliis, per Monet.
deductis, eod. cap. 5. num. 43.

31 Quarto, procedit etiam dicta clem.
dispensiolam, inter laicos, quando fue-
runt decimæ translatae ante conc. Latera-
nen. & successor in feudo ꝛ antiquo deci-
marum agit coram domino directo ad ea-
rum exactionem, in quarum possessione
erat ejus prædecessor, quia tunc, cum cau-
sa decimarum sit de decimis antiquis de
jure communi, & divino Ecclesiæ debitis,
& hoc jus in vassallum tunc legitime fue-
rit translatum, vassallus eodem privilegio
gaudet l. qui in jus ff. de reg. jur. cap. qui
in jus, eod. tit. Card. in d. clem. 1. num. 21.
& Bened. Caputa q. n. 17. & in his casibus
contra subditum ad decimas non solutas
agendo incipi potest à præcepto ꝛ sub pec-
unia pecuniaria, & in subsidiū excommunica-
tionistrina, vel una pro trina monitione
præmissa, quatenus intra tot dies debeat
reus tantam summam decimarum persol-
vise, cap. pervenit, de decim. c. sacro, de
sent. excomm. & gloss. in d. clem. dispen-
siosam, in verb. præmoniti.

32 Non tamen ꝛ sunt tolerandi, qui variis
artibus decimas ecclesiis obvientes sub-
trahere moliuntur, aut, qui ab aliis sol-
vendas.

vendas temere occupant, & in rem suam vertunt, cum decimarum solutio debita sit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadant. Quapropter præcepit sancta Tridentina synodus omnibus cujuscunq; gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure tenentur in posterum cathedrali, aut quibuscunque aliis ecclesiis, vel personis quibus legitime debentur integrè persoluant. Qui vero eas, aut subtrahunt, aut impediunt, sunt excommunicandi, nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absolvi debent, conc. Trid. c. 12. sess. 25. de refor. c. per venit, & c. in aliquibus, de dec.

In causis tamen judicialibus omnes judices ecclesiastici cujuscunque dignitatis existant, quandoque ꝑ executio realis, 34 vel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis iudicibus fieri poterit, debent, tam in procedendo, quam diffiniendo à censuris ecclesiasticis, seu interdicto abstinere, sed licet eis, si expedire videbitur, in causis civilibus ꝑd forum ecclesiasticum quomodolibet pertinen contra quoscunque etiam laicos per multas pecuniarias, quæ locis piis ibi existentibus, eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, personarumque distractionem, per suos proprios, 36 aut alienos, executores faciendam, si ve etiam per privationem beneficiorum, aliaque juris remedia procedere, & causas diffinire. Sed si executio realis, vel persona 37 lis, advertas reos hac ratione fieri non poterit, sitq; erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone iudex arbitrio suo, præter alias pœnas, ferire poterit, ut statuit conc. Trid. cap. 3. de refor.

ead. sess. 25. & ad formam d. c. quæ servanda est, & non nisi in subsidium, quando executio realis, vel personalis, propria auctoritate fieri non potest, excommunicationis sententia potest promulgari. Navar. in cap. 27. num. 30. de excom. Si vero excommunicatio lata à iudice ecclesiastico, antequàm legitime constet de impedimento, vel perturbationibus, quibus prohibetur, facere executionem propria auctoritate realem, vel personalem, sit nulla, vel debeat ab eo revocari, vel licitè feratur, si ipse conscientie suæ iudicio sentiat, verè adesse huiusmodi impedimenta, perturbationes vel difficultates Congre. Sacr. conc. sentit secundum communem sententiam, censurarum sententiam, & excommunicationem validam esse, ideo excommunicatum absolutione indigere, nonendum tamen esse Episcopum, ut omni diligentia servetur forma tradita à concilio, ut in decis. super eod. cap. 3. §. 2. & est ratio, quia nulla major ꝑ pœna excommunicationis, in Ecclesia Dei reperitur, de spiritualibus inquam c. corripuntur, 24 q. 3. & Abb. in c. cum dilectus, n. 6. de hu. quæ vi metusvè cau. si. Sobrie enim & magna circumspectione est promulganda cum experientia doceat, si temere, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari, ꝑ & perniciem potius parere, quam salutem, ut in d. c. 3. in prin. sess. 25. & c. multi, in princ. 2. quæst. 1.

Quapropter monitio ꝑ canonica actio præmitti debet ante illius promulgationem, cap. contingit, & ibi gloss. in verb. tertio, cap. sacros. ubi gloss. in verb. competentis, de sentent. excommunic. & per aliquot dierum intervallum, cap. constitutionem, §. statuimus, eod. tit. in 6. & Felin.

& Felin. in dicto cap. Sacros. num. 1. vers. immo requiruntur, eod. tit. & sufficit, quod unico actu una pro tribus fiat, cum aliquorum competentium dierum intervallo, gloss. in ca. statuumus, in verb. monitionem, & dicto cap. constitutionem, §. statuumus, & ibi gloss. in verb. una. de sentent. excommunicat. in 6. & Monet. eod. cap. 8. num. 69. Non enim subsistunt deducta per Rebuff. in quest. ultima num. 15. de decim. quod retinentes decimas sint ipso jure excommunicati, & singulis diebus Dominicis pro excommunicationis à Parochis veniant publicandi, ut bene animadvertit Monet. eod. cap. 8. num. 65. quia tam antiqui Canones, quam noviter Sacrum Concilium Tridentinum disponunt, quod decimas non solventes excommunicentur, ut in dicto cap. 12. sess. 25. cum aliis supra per Monet. d. num. 65 66. 67. & 68. deductis.

Si vero in prædictis casibus contra communitatē, † vel capitulum agatur, non potest in subsidium procedi ad excommunicationem, quia Universitates non excommunicantur, sed loco excommunicationis supponuntur interdicto, quando ex causa interdicti possunt, c. Rom. in fi. de sent. excommu. in 6. sed pro debito † pecuniario quacunque occasione, vel causa Civitates, Castra, Villæ, loca, territoria, vel universitates auctoritate ordinaria sine Sedis Apostolicæ speciali licentia, nec interdicto supponi possunt, ut in extrav. com. cap. proinde, §. presenti, de sent. excom. & Felin. in cap. sane, 2. num. 3. de off. & pot. jud. deleg.

Quando autem † agitur ad decimarum solutionem contra universitatem, vel particularem personam, & liquidò non con-

stat, an decima. vigesima, vel trigesima debeat, sed dubitatur super quota. tunc pro portione liquida, modo quo supra, summarie, & quo ad non liquidam juris ordine servato, admissis articulis, & probationibus desuper faciendis, servatis, servandis, erit procedendum, Bald. in cons. 429. licet iudex n. 1. vers. qui autem gravatur, vol. 3. & ita distinguit Ang. in l. fin. in fi. C. ubi quis de cur. vel cohorta, ubi autē dubitatur, an aliquis sit debitor, tunc non habet locum executio lite pendente, sed procedendum est causa cognita, quem sequitur Olasch. decis. 86. n. 1. & 6. vers. quid dicendum, pari modo si oriatur quæstio de decimis ecclesiasticis inter laicum prætendentem, se infeudatum ante concilium Lateranen. & alios laicos negantes totam, vel quotam, quia, donec laicus probaverit infeudationem legitimo tempore factam, & liquidam quotam, via ordinaria admissis legitimis probationibus procedere debet. gl. in d. clem. dispendiosam, in verb. decim. in princ. ad laicorum instantiam † pro præstatione decimarum nullus per censuram ecclesiasticam compelli potest, Rot. decis. 14. in fin. de jud. & est ratio differentie; quia debitæ de jure communi & divino, habent fundamentum indubitatum, quod non admittit exceptionem requirentē altiorem indaginem in contrarium, sed, quando prætenduntur jure speciali, ut pacto, pollicitatione, voto, vel infeudatione, tunc non proceditur summarie, quia non habet locum clem. dispendiosam, ut declarat gl. eo verb. decimus, & ibi Ioan. de Imol. n. 4. Card. n. 19. & sequitur Monet. d. q. 8 n. 46. & 47. sed actor suam intentionem concludenter probare tenetur, aliàs actore non probante, reus

absolvitur, l. qui accusare, C. de eden. Nam regulariter ꝛ subditi ad solutionem decimarum, appellatione remota, sunt cogendi, c. ex multiplici, c. tua nobis, in fi. & ibi Abb. n. 8: de deci. & glo. in cl. dispendiosam, in verb. ceteri, de jud. & procedit regula semper quando decima est certa, pro qua decem pro centenario solvuntur, vel ad rationem vigesima, vel trigesima, aut quinquagesima, secundum, loci consuetudinem, seu compositionem, & transactionem, ita quod de certa quota legitime constet, & tunc his casibus appellatione non admittitur ꝛ ad effectum suspensivum, sed devolutivum tantum, quod casu Signatura committit causam appellationis cum clausula, sine retardatione solutionis decimarum, quæ interim lite pendente semper persolvi debent. Marchesan. in tract. Commiss. c. 4, n. 15, & 25, par. 2, & Monet. d. c. 8, n. 58.

In simili etiam appellatio à sententia lata super solutione pensionis, auctoritate Apostolica reservata, regulariter non suspendit iudicatum, quia in commissione apponitur dicta clausula, sine retardatione solutionis pensionis, ut per Gomef. in comp. utr. sign. n. 86. nisi ex ventre litte rarum Apostolicarum oriatur conditio, quæ in primis est verificanda, ut oportu- niori loco fusiùs deduxi; limitatur tamen dicta regula pluribus casibus.

44. Primò, quando agens ad decimam ꝛ petit ad rationem decem pro centenario, vel alterius quotæ, cuius non est in possessione, nec eam sibi liquidò deberi probat, & reus excipiendo, opponit de consuetudine persolvendi duos fasciculos grani in agro pro quolibet modio terræ, aut aliam quotam: quia tunc appellatio non sus-

pendit iudicatum, quò ad dictos duos fasciculos, qui debentur liquidò partis confessione, sed quò ad reliquum appellatio suspendit iudicatum, & pars liquidanda decidi debet per tres sententias conformes, quæ opinio glossæ & Innoc. in c. in aliquibus & Abb. in c. tua nobis, n. 9, de deci. quam sequitur Monet, eod. c. 8, n. 58. ubi, quòd laico alleganti consuetudinem, non admittitur appellatio, non est simpliciter vera, quia aut quis allegat se consuetudine omninò exemptum esse à decimarum solutione, quò casu procedit opinio præfata, aut vult probare consuetudinem solvendi duos fasciculos grani tantum pro quolibet modio, vel quid simile, & tunc probatio consuetudinis est admittenda, ꝛ quia, quò ad certam quantitatem, aut portionem, non iure divino, nec naturali, sed humano tantum fuit in decimarum solutione inducta consuetudo, quæ est attendenda, dicto c. in aliquibus, §. fin. cap. commissum, c. cum sint homines, c. dilecti, c. ad Apostolica, de deci. Host. in sum. vers. septimò quaritur, eo. tit. & hanc esse communem opinionem testatur, Covar. d. c. 17, n. 2, post primo. & vers. sexto pariter; quæ consuetudo ꝛ circa decimarum solutionem usu, & spatio 40. tantum annorum legitime præscripta censetur, c. ult. de consuetu. Paru. cons. 25, n. 6, & 27 l. 4. Ruin. cons. 142, n. 12, vol. 5, Covar. eo. c. 17, n. 8, ver. decimo bis.

47. Secundò, limitatur, quando reus ꝛ conventus ad solutionem decimarum allegat privilegium, aut compositionem super certa portione, ultra quam, si cogeret solvere, gravaretur, & in causa decimarum admittitur appellatio, sicut in aliis causis, ubicunque aliquis gravatur, gl. in c. tua nobis.

nobis, in verb. tributa, & ibi Abb. num. 9. vers. aut allegat. de decim. Tiraq. in tract. de privil. pi. cau. privil. 153.

Limitatur tertio regula, ut non procedat ¶ in decimis leguminum, & aliorum minorum, ut de feno, herba, olivis, & mistis, quæ non proveniunt ex possessionibus, ut sunt decimæ caseorum, ovorum, animalium, gallinarum, & canserum pro quibus valet consuetudo nihil solvendi, quæ ferè in toto orbe terrarum servatur. S. Th. 2. 2. q. 87. art. 2. ad 3. in si. & Covar. d. c. 17. n. 8. vers. septimo eo. cum aliis supracitatis, quæ juris ordine servato, est probanda, quo casu à quolibet gravamine per definitivam illato appellatio est admittenda, c. ut debitus, de appell.

Quarto limitatur, ut non procedat in 49 decimis ¶ personalibus à quibus consuetudine præscripta laici eximuntur, Felin. in c. causam, qua n. 1. de præscript. Covar. eo. c. 17. n. 2. vers. & præter has, cum aliis supra allegatis. Et regulariter; ubicunq; 50 oritur quæstio super consuetudine, ¶ quæ juris effectum operetur; allegans debet admitti ad illam probandam, quia est facti, & servatis servandis probari debet. l. 1. & ibi glo. in ver. probatus, & Bar. n. 3. C. qua sit long. consuet. & contra pertinaces invocari potest brachium seculare, c. postulat, extra de homicid. gloss. in c. dispendiosum, in verb. coerceri, & Monet. eo. c. 2. n. 57. quando non possunt ¶ compelli per 51 censuram Ecclesiasticam, ut per Rebuff. ea. quæst. 15. num. 18 quia iudex ecclesiasticus non debet petere brachium seculare, nisi interveniat contumacia condemnati, vel debitoris, & servata forma conc. Trid. de qua in c. 2. de reform. sess. 25.

¶ Quæri sæpe ¶ contingit, an clerici deci-

mam persolvere teneantur, & est regulare, quòd teneantur, cum enim clerici, ut plurimum à parochis recipiant sacramenta, pro quorum administratione ad residentiam sunt obligati, ut parochi, qui resident, & sacramenta administrant, se valeant sustentare ad solutionem decimarum tenentur, c. novum genus, de decimis. Rebuff. in tract. eodem titulo, quæst. 2. n. 7 & Azor. eod. lib. 7. inst. moral. cap. 35. sub vers. Secundo quæritur, & etiam Judæi quibus sacramenta non ministrantur, de terris quas colunt, decimas persolvere tenentur, cap. de terris, de decim. Oldrad. cons. 91. & Rebuff. eod. tract. quæst. 5. num. 11. & 12.

¶ Ampliatur dicta regula, ¶ primò quòd non solum teneantur clerici solvere decimas prædiales de bonis patrimonialibus, & ab ipsis acquisitis, cap. novum genus, & ibi gloss. fin. & Abb. num. 4. vers. si verò clerici, de decim. sed etiam tenentur facere oblationes in casibus, in quibus laici offerre debent, si audiunt divina in aliis ecclesiis, tanquam parochiani illarum ecclesiarum, cap. alia, junct. gloss. in ver. si munus, 16. q. 1. & Abb. in d. cap. novum genus, num. 3.

¶ Secundo, ¶ ampliatur in clericis collegialiter viventibus, qui etiam si non recipiant ecclesiastica sacramenta à parochis, sed sibi ipsi ad invicem subministrent, si tamen pro cultura tenent bubulcos, & famulos eorum sumptibus, quibus parochus ecclesiastica sacramenta subministrare tenetur, dicto casu, ratione residentie, quæ pro sacramentorum administratione ex debito facere tenentur, decimas prædiales parochi persolvere debent, in recompensationem. Naturali enim convenit

rationi, ut qui seminat spiritualia temporalia metat, *c. cum secundum, de prabend. Paul. ad Corinth. cap. 9. & Rebuff. ead. q. 2. num. 7.*

55 Ampliatur tertio, quod clerici teneantur solvere decimam, etiam de prædiis dotalibus ecclesiæ, quia licet contrarium teneat, *gloss. in cap. novum genus, in ver. à clericis, de decim. per text. in cap. questi, 16. quæst. 1. de qua facit mentionem Innocent. in d. c. novum genus, n. 1. & ibi Abb. nu. 4. contraria tamen opinio est verior, quam amplectitur, gloss. in cap. 1. in ver. ullo servitio, & ibi Abb. qui testatur dictam gl. esse communiter receptam, num. 4. de cens. quem sequitur Rebuff. in tract. de decim. q. 5. n. 19. & ita sentit Azor. lib. 7. instit. moral. c. 35. ver. quinto queritur, & 59 est ratio, quia cum in jure non reperiatur, quod ecclesia antiqua debeat privari decimis, propter constructionem novæ, non debemus interpretatione magistrorum generalem juris dispositionem alterare, ut inquit, Abb. in eod. n. 4. & quod ecclesia parochialis propter novæ ecclesiæ constructionem, & dotationem non possit jure suo privari, probat text. in c. Ecclesia antiquitas, 16. q. 1. & cap. tributum, 23. q. 8. Abb. in d. c. novum genus, n. 6. de decim. & Rebuff. eod. n. 14. & hæc procedunt, nisi ecclesia sit tuta præscriptione, 96 quia decimæ ab ecclesia contra ecclesiam cum titulo, & bona fide, spatio quadraginta annorum præscribuntur, *cap. 1. de præscript. in 6. & Rebuff. ead. quæst. 13. n. 80. & num. 112. & sine titulo illas præscribit spatio tanti temporis, cujus initii memoria in contrarium non existat, eod. c. 1. in fin. de præscript. & Rebuff. ead. q. 13. n. 81. & hæc procedunt quo ad decimam prædia-**

lem, quia personales ex universali consuetudine præscribuntur, *Felin. in cap. causam quæ, n. 1. de præscript. cum aliis supra allegatis.*

57 Limitatur primo, dicta regula, ut non procedat in clericis inservientibus parochialibus ecclesiis, quibus decimæ debentur, quia tunc ad illarum solutionem non tenentur, *Sylvest. in ver. decima q. 7. & Azor. eo. cap. 35. sub ver. quinto queritur, circa fin.*

58 Secundò, limitatur in ecclesiis regularibus, & aliis collegiatis, quæ sunt privilegiatæ, quia decimæ privilegio Papæ, & exemptione tolli possunt, *ut cap. à nobis, & ibi gloss. in ver. exemptus, & Abb. n. 4. de decim. & Rebuffi ead. q. 13. n. 103.*

59 Queritur, si dominus agri, vel conductor, decimam solvere debeat, in quo est distinguendum, quia, aut loquimur de conductore, qui locavit agrum certa pecunia, vel certis mensuris grani, ita, ut omnes fructus ad conductorem spectent, & tunc dominus non tenetur ad decimam expensione, quam percipit à conductore, quia eorum onus ad conductorem transit, eo quod dominus agri propterea minorem pensionem exigit, & si fuit conventum de certis mensuris grani domino tradendis, antequam illæ mensuræ pro pensione dentur, tota quantitas grani est decimanda, si vero agatur de colonis partiaris, qui partem fructuum percipiunt, & dominicam partem, coloni pro ea parte, quam percipiunt, tenentur dare decimam, & eorum domini pro ea parte, quæ ipsos contingit, & ita distinguit, *glo. in cap. questi sunt, 16. q. 1. c. tua nobis, & ibi gl. in ver. sic, & dominus & Ab. n. 1. gloss. in c. cum non sit, in v. preced. de decim. & plenè Azor. eo. l. 7.*

60 *insti. moral. c. 35. sub ver. quartò quaritur,* & debet solvi de omnibus fructibus sine aliqua impensarum deductione, *cap. non est, & d. gloss. in cap. cum non sit, & gl. fin. in cap. ex parte; & Abb. in cap. pastoralis nu. 2. eod. tit.* quæ procedunt in decimis prædialibus, sicut in personalibus, ut per gloss. fin. *in d. cap. non est, cap. pastoralis,* & ibi Abb. *nu. 1. 6. & 7. eod. tit.*

61 Debetur decima prædialis, etiam si dominus fructus conditionem rei suæ mutet, nempe, si in agro, qui arari, & grano seminari solebat, quis vineam plantaverit, vel agrum ad pratium reducerit, aut in eo oriza seminaverit, seu in area, vel platea arbores sererit, vel domos extruxerit, sive ex vinea agrum ad seminandum fecerit, quæ omnia dominus facere potest, absque Ecclesiæ consensu, & si qualitate mutata prædialiter fructus reddant, major decima debetur, ut est text. *in c. commissum,* & ibi Abb. *nu. 2. de decim.* Covar. *pract. qu. c. 37. num. 5. Rot. divers. decis. 17. num. 10. par. 2.* & Azor. qui testatur hanc esse communem sententiam, *in eo cap. 35. sub ver. decimum quaritur.*

62 Quamvis enim privilegio Papæ & exemptione decimæ tolli possint, per text. *in cap. à nobis,* ubi etiam gloss. *de decim. cum alijs supra num. 58. deductis,* pluries tamen super privilegijs eximentibus à decimarum solutione solet dubitari. Quo casu verba privilegiorum sunt ponderanda, quia, si privilegium respicit terras, seu prædia, coloni colentes illas privilegio participant, estque transitivum ad colonos, & tunc privilegium dicitur reale, gloss. *in clem. 1. in verb. excolendas, circa fin. de decim.* & ibi Cardin. Abb. Imol. Anchar. Vital. & alii idem Abb. *in cap. ex parte, num. 5. de decim.*

& consil. 9. dub. 2. lib. 1. Rot. decis. 4. de privileg. in ant. de communi testatur, Soc. in cons. 268. ante numer. 1. lib. 2. & post alios ibi allegat, idem tenet Rot. divers. decis. 23. num. 6. par. 2.

63 Moniales enim Ordinis S. Claræ habent privilegia à Summis Pontificibus concessa, quod ipse de quibuscunque terris, & possessionibus suis quas per se, vel colonos, aut servitores suos excoli, aut cultivari faciebant, aut in posterum facerent, nullas decimas, & primitias parochialibus ecclesijs, & alijs persolverent, nec ipsæ, aut possessionum earundem coloni ad earum solutionem à quocunque cogi possent, & idè favore earundem monialium, suorumque colonorum in causa Conchen, exemptionis decimarum, in Rota coram Orano.

Die 20. Januarij 1589. fuit resolutum monialium Beatæ Mariæ Conceptionis, Ordinis S. Claræ intensionem fundari in privilegijs per Summos Pontifices Abbatissis & monialibus ejusdem Ordinis Sanctæ Claræ concessis, in quibus habeatur, quod ipsæ de quibuscunque terris, & possessionibus suis, quas per se, vel colonos, aut servitores excoli, & cultivari faciebant, aut in posterum facerent, nullas decimas, & primitias parochialibus Ecclesijs, & alijs persolverent, nec ipsæ, aut possessionum earundem coloni ad earum solutionem à quocunque cogi possint.

Neque verò laborandum est circa verificationem dicti privilegij, ex quo fuit concessum motu proprio, & concurrat cursus temporis, & illius observantia, prout, aliàs fuit dictum in una Lucana Decanatus coram Aldobrandino, & in alia Burgen. jurisdictionis coram Seraphino, & est de-

cil. Caputaq; 378. n. 5. l. 2. in qua habetur, quod presentes ꝛ non possent renunciare privilegio in præjudicium successorum; ex hoc enim tollitur id, quod dicebatur de non usu privilegij, ultra quod cum à concessione privilegij per Paulum III. non sint lapsi ꝛ quadraginta anni; prout inter alia requiritur, Boss. in tit. de princip. n. 329. & quando adisset temporis lapsus supersunt privilegia Pij V. & Papæ Gregorij XIII. recentia, & cum illud privilegium habeat decretum irritans, per non ꝛ utum non dicitur amissum, Rot. decis. 3. de privileg. in antiq. Hoc autem eo magis, quo fuit universo ordini concessum, nam per utum aliorum monasteriorum jus istarum monialium censetur præservatum, non secus, atque jus patronatus, ꝛ quod per exercitium unius ex compatronis aliis præservatur, Abb. consil. 54. nu. 3. lib. 1. Curt. de jur. patr. vers. competentes, nu. 42. non obstat, quod in privilegio non fuerit facta mentio quasi possessionum eorum; qui decimas percipiebant, nam satis est, quod ꝛ natura exemptionis hoc habet, ut derogat juri eorum, qui illas percipiebant, Dec. cons. 115. nu. 2. Cassad. decis. 1. nu. 2. de privil. & ex his fuit resolutum monialibus exemptionem competere, donec ex bonis monasterij habeant singulæ viginti quinque ducatos, juxta privilegium Greg. XIII. inclusive, nisi obstat dispositio, cap. nuper de decim. de quo particulariter videbitur.

An autem, cap. nuper, de ꝛ decim. obstat monialibus dicti Ordinis, quin possint privilegio exemptionis ipsis concessio gaudere, puto distinguendum, aut enim exemptione gaudebant ante conc. generale sub Innoc. anno, 1215. celebrato, de quo per gloss. in eo cap. nuper, aut postea. Si ante

dictum concilium dicta exemptione gaudebant, illis etiam hodie suffragatur, si postea obtinuerunt privilegium, nisi fuerit, d. c. specialiter derogatum, dicto privilegio hodie gaudere non possunt, quia illi obstat dictum, c. nuper, ubi etiam Abb. num. 1. de decim. & ideo ꝛ Societas Iesu ultra privilegia obtenta à Paulo III. & Pio IV. Romanis Pontificibus, habuit etiam privilegium à Greg. Papa XIII. sub dat. Romæ die 1. Jan. 1578. super exemptione decimarum cum derogatione, d. c. nuper, quæ remouet omnem difficultatem, ut fuit à Rota decisum ut in decisionibus infrascriptis. Coram Bubalo Cartageni. decimarum 20. Octobr. 1578. fuit resolutum per dominos privilegium fel. rec. Pij IV. ꝛ eximere Societatem Iesu à solutione decimarum spiritualium, debitatum rectoribus parochialium ecclesiarum de jure communi. Nam quicquid sit de privilegio recolen. mem. Pauli III. verba dicti privilegij Pij III. sunt adeo universalialia, & prægnantia, ut sine difficultate comprehendant etiam istas decimas spirituales, eximit enim à quibuscunque decimis prædialibus, & personalibus sub quibus verbis non est dubium, quin includantur etiam decimæ spirituales, ut latè per Dec. cons. 113. nu. 4. & seq. quia prædiales decimæ ꝛ appellantur, quæ debentur parochæ de jure divino. c. tuas nobis, & c. ex parte, de decim. & satis constat de enixa mente Papæ, nedum ex dictis verbis universalibus, sed etiam ex derogatione regulæ de non toll. jur. quæf. ex qua apparet, quod voluit aliis præjudicare, ut per Crot. in cons. 49. nu. 16. Cassad. decis. 1. de privil. Beltram. in cons. 7. n. 4. in 2. par. 3. lib. 6. & in cons. 15. col. penul. & fin. lib. 6.

Nec obstat decisio Put. 63. lib. 3. quia in illo

illo casu non aderant verba ita prægna-
tia, & universalia, prout in isto privilegio,
in quo fit expressa mentio de decimis præ-
dialibus, prout etiam non obstant illa ver-
ba, etiam Papalibus, quia stant ampliati-
vè, & sunt positiva ad tollendam illam dif-
ficultatem, an appellatione decimarum ve-
niant decimæ impostæ à Papa, de qua per
gloss. in *clem. dispensatam, in verb. decimis*,
ubi Doctor. de iud. & visa est materia satis
clara. Reservarunt tamen Domini viden-
dam, an dicta privilegia extendantur ad
colonos, & an sufficienter sit derogatum *c.*
nuper, de decimis, & an comprehendant
bona quærenda, & quia prætenditur pro
parte capituli, quòd dicta privilegia sint re-
vocata, quò ad istam exemptionem per
Bullam fel. rec. Pij V. poterit super hoc
particulariter videri.

Coram eodem, Carthaginen. decimarum,
Mercurij x. Decembris 1578. circa
73 primam partem dubij, Domini ꝑ conclu-
serunt privilegium exemptionis decimarum
concessam Ven. Collegio Societatis
Iesu per fel. rec. Pij IV. comprehendere et-
iam colonos, & arrendatarios bonorum
exemptorum, quia cum privilegium non
solum concernat personas dicti Collegij,
sed etiam res, & bona quæcunque, non est
dubium, quin extendatur etiam ad colo-
nos, & arrendatarios, ut per gloss. in *clem.*
i. in vers. excolendas, de decim. ubi Card. q.
22. & Vital. nu. 31 Rot. decis. 4. de privil. in
antiq. Abb. in c. ex parte, il. 1. n. 4. de decim.
Peret. in cons. 102. nu. 135.

Quò ad secundam partem, fuit etiam
74 resolutum, ꝑ quòd dictum privilegium ex-
emptionis extenditur etiam ad bona, & 77
prædia acquirenda post concessionem
privilegij, & moti fuerunt.

Primo ex verbis generalibus privilegij
ibi, & bona quæcunque. Nam in materia
75 quantumcunque odiosa, & alteri præjudi-
ciali, non excluditur lata interpretatio, &
ex proprietate verborum proveniens, ut
per Aret. in l. cum lege. post prin. per illum
text. ff. de testam. Calder. in cons. 1. in prin.
vers. sed posset responderi, de consangu. & affi.
Goz. in l. 2. numer. 165. C. de pact. inter
empt. & vend. Aym. in l. 1. numer. 69 ff. de
leg. 1. & fuit resolutum coram Aldobrandino
in una Pharen. pensionis, de anno
præterito, & licet stantibus verbis indefini-
tis fortasse non comprehenderentur bona
futura, ex not. in cap. quia circa de privil.
(hoc enim casu posset reddi dubitabilis
opinio, de qua per Nat. in cons. 340. n. 3.
lib. 2.) cum tamen hic ꝑ habeamus verba
universalia, & geminata, comprehendun-
tur etiam bona futura, ex cons. Dec. 113. &
alijs hic allegatis per informantes pro Col-
legio.

Secundo, movebantur ex verbis d. privi-
legij in specie loquentibus de bonis futuris,
ibi omnia, & singula, domos probatio-
num, & Collegia ubilibet consistetia,
præsentia, & futura, eorumque nempe
præsentium, & futurorum Collegiorum
personas, fructus, redditus, aliasque res, &
bona quæcunque à quibusvis decimis, & c.
eximimus, ex quibus apparet, quòd Sum-
mus Pontifex voluit etiam eximere bona
futura Collegiorum in futurum erigendo-
rum, nec non, ibi, etiam bonorum ecclesia-
sticorum secularium, & regularium quorum-
cunque pro tempore maiorum, quæ respec-
tunt bona in futurum unienda, ex natura il-
lius dictionis, pro tempore, ꝑ quæ denotat
tempus futurum, Bald. in c. cum inter n. 7.
de re iud. Rebuff. super cõcord. tit. de reg. ad
Prælati.

*pralat. nomin. in facien. in ver. pro tempo-
re existens, & hæc ratio fuit magis univer-
salis.*

Nec obstat, quod privilegium de non solvendis decimis, cum sit alteri præjudiciale, debeat strictissimè interpretari, ut non extendatur ad bona futura, quia hoc non procedit, quando verba sunt universalis, & quando ex eis colligitur mens concedentis, qui voluit etiam eximere bona futura, ut supra dictum est, ad reliqua in contrarium adducta, placuerunt Dominis responsiones Doctorum informantium pro parte Collegij.

Coram eodem, Carthaginen. decimarum Lunæ 26 Januarii 1579. Dubitavi, an Breve fel. rec. Pij. V. revocet privilegia concessa clericis Societatis Iesu per Sanctæ memor. Paulum III. & Pium IV. super exemptione à decimis, & causa pluries per me proposita, tandem † Domini resolverunt per supradictum Breve non fuisse revocata privilegia. Movebantur, quia cum dicta privilegia Pauli. III. & Pij IV. sint concessa principaliter dictæ Societati, non autem per viam communicationis privilegiorum Mendicantium, non comprehenduntur sub revocatione Pij V. quæ solum revocant privilegia concessa aliis per viam communicationis cum privilegiis Ordinum Mendicantium: & hoc colligebant Domini ex pluribus verbis ipsius Brevis revocatorij.

Primo, ex proœmio, in quo Pius V. facit tantum mentionem de privilegiis, & indultis, tam temporalibus, quam spiritualibus per ipsum Ordines Mendicantium concessis, deinde loquitur de eisdem privilegiis per eum ad varias regiones extensis, & ampliatis, † dispositiva igitur ex ipso

proœmio declarari debet, l. fin. & ibi Doct. ff. de hered. instit. ponderabant etiam ex ipso proœmio illa verba relativa, ibi, prout in diversis Apostolicis iteratis, & forsitan pluribus vicibus, etiam in fundatione, etiam clericis Societatis Iesu, ut omnibus privilegiis Mendicantibus concessis, & concedendis, gaudeant concessis, & in vers. attendentes, ubi asserit non fuisse intentionis suæ communicare privilegia Mendicantium aliis Ordinibus non Mendicantibus, in iis, quæ temporalitatem respiciunt.

Secundò, id colligebant ex verbis, dispositivè, in vers. volumus, ubi præcepit omnibus iudicibus, ne deinceps canonicos, vel monachos, vel clericos de Iesu privilegiorum huiusmodi communicationem prætententes, nisi super his, quæ specialitatem concernunt, audiant.

Tertiò, ex verbis appositis in clausulis derogatoriis, ibi, ac litteris nostris prædictis, quas ad hoc extendi minimè debere volumus, & declaramus; ex quibus omnibus clarè apparet illud breve editum fuisse ad effectum tantum revocandi privilegia concessa aliis Ordinibus per viam communicationis privilegiorum Mendicantium, non autem, ut tolleret omnia privilegia concessa principaliter aliis Ordinibus, quæ temporalitatem respiciunt, quod etiam sua detur, quidato, quod res esset dubia, † in dubio non debet præsumi privilegium esse revocatum per aliam concessionem posteriorem, ut per gl. 25. qu. 2. in sum. in vers. item in dubio, per l. si peculium, ff. de manu. testa. & l. cum hic status, ff. de donat. int. vir. & uxor. trad. Feder. de Sen. consil. 233. prope fin. vers. item in dubio, Rom. consil. 327. numer. 1. Calder. consil. 11. circa fin. vers.

vers. *præterea negare non potest*, de privil. 82
 Card. conf. 52. num. 6. Dec. conf. 168. col. 3.
 vers. & *ex his conclusio*, Boer. in tractat.
 de potest. leg. de lat. numer. 44. & Bene
 Croc. conf. 371. numer. 17. & sequ. & conf.
 380. num. 24. & 25. lib. 3. ubi firmat, revo-
 cationem privilegij non præsumi, nisi de
 ea expresse constet, † & propterea ex-
 actam probationem requiri in probando
 revocationem privilegij, per ea, quæ trad.
 Bar. in cap. super de renunc. Non obstant in
 contrarium adducta pro parte capituli. Et
 primò, non obstant illa verba generalia ap-
 posita in dispositiva, ibi, necnon alia quæ-
 cumque & c. concessa, & communicata, &
 ampliata, & c. quia cum dicit concessa, de-
 bet intelligi de privilegijs concessis, ut in
 narrativa, videlicet, de concessis alijs Ordi-
 nibus, ut gaudeant omnibus privilegijs
 Mendicantibus concessis, & concedendis,
 quæ concessiones potuerunt esse in funda-
 tione, & ante concessionem factam per
 Pium V. Ordinibus Mendicantium; ideo-
 que illas revocat Et, quia in verbis præce-
 dentibus revocaverat tantùm privilegia
 per ipsum communicata post concessio-
 nem privilegiorum Mendicantium, ideo
 subiicit illa verba, necnon alia quæcum-
 que ad effectum, ut dicantur etiam revo-
 cata privilegia concessa alijs Ordinibus an-
 te concessionem Mendicantium, ut gau-
 deant privilegijs Mendicantium concessis, 83
 & concedendis, prout supra in præmio
 dixerat, & hæc interpretatio coadiuvatur,
 quia illa generalitas est restricta illis verbis,
 illorumque confirmationes, exemptiones,
 & indulta similia concernentia privilegia
 hujusmodi.

Nam, dum dicit indulta similia, referun-
 tur ad temporalitatem, dum verò dicit pri-

viligia hujusmodi, † habet relationem
 ad privilegia communicativa, quia dictio
 hujusmodi repetit omnia comprehensa in
 præcedentibus cum suis qualitatibus, glos.
 in cap. Abbate. de elect. in 6. Paris. conf. 52.
 numer. 32. lib. 3. & conf. 40. num. 50. lib. 4.
 & in summa sanctæ mem. Pius V. per il-
 lud Breve voluit tantumodò revocare om-
 nia privilegia concessa alijs Ordinibus per
 viam communicationis privilegiorum Or-
 dinum Mendicantium, sive dicta privile-
 gia fuerint concessa per solum ipsum Pium
 V. post privilegia per ipsum concessa Men-
 dicantibus, sive fuerint antea per Sedem
 Apostolicam concessa, & communicata
 etiam in fundatione.

Secundò, non obstat ratio, quæ videtur
 generalis, nempe quòd absurdum videat-
 ur Ordines non Mendicantes gaudere ex-
 emptione decimarum in præjudicium re-
 ctorum parochialium Ecclesiarum, quia
 ratio est restricta, in illis verbis, cum absur-
 dum sit, eos, qui Mendicantes ex quatuor
 Ordinibus non sunt, sub Mendicantium
 hujusmodi colore, & sic per communica-
 tionem prætendunt exemptionem: non
 autem in illis Ordinibus, qui vigore privi-
 legiorum ipsis principaliter concessorum
 exemptionem habent, prout sunt Collegi-
 um, & clerici Societatis Iesu, in casu de
 quo agitur.

Et universa societas † prædicta, om-
 niaque, & singula illius domus etiam pro-
 bationis & collegia ubilibet consistentia,
 præsentia, & futura, eorumque personæ,
 fructus, redditus, & proventus, etiam bo-
 norum ecclesiasticorum, secularium, & re-
 gularium, quorumcunque illis pro tem-
 pore unitorum, aliarque res, & bona
 quæcumque, à quibusvis decimis etiam

Y y Papa

Papalibus, prædialibus, personalibus, quartis, medietatibus aliisque fructibus subsidijs etiam charitativis, & alijs ordinarijs oneribus, etiam pro expeditione contra infideles, defensione patriæ, & alijs quomodolibet, etiam ad Imperatorum, Regum, & Ducumve instantiam, pro tempore impositis sunt exempta, ut in eisdem privilegijs Pij IV. & litteris Gregorij XIII. vers. ac pro potiori, &c. quibus eximuntur etiam à decimis Papalibus ad quorumvis instantiam impositis cum clausulis amplissimis, ac derogatorium derogatorijs, decreto irritanti, & clausula sublata, de super additis, quæ removet facultatem aliter judicandi, vel interpretandi. cap. si eo tempore de elect. in 6. Cassad. super reg. cancell. decis. 12. num. 5. cum alijs supra. par. 1. cap. 14. numer. 1. 7. allegatis.

85 Eadem exemptione ꝛ à decimis Papalibus gaudent etiam sorores quorumcunque monasteriorum, domorum, & regularium locorum monialium, & locorum quorumvis Cisterciensium, Præmonstraten. S. Claræ, nec non S. Benedicti, & S. Augustini, ac tertij Ordinis S. Francisci, & aliorum quorumvis Ordinum, etiam

sub cura, & regimine, ac secundum regularia instituta Fratrum Minorum, de observantia nuncupatorum, & Eremitarum ejusdem S. Augustini, degentium in Lombardia, & quibuscunque alijs Italiæ partibus confidentium, ꝛ non habentium redditus ultra summam quatuordecim ducatorum auri de camera, pro victu cujuslibet monialis, seu sororis, alios redditus non habentis, ut in litteris Pij IV. de quibus Bull. fol. 659. cap. 10. & est ratio ꝛ quia portio assignata monialibus, prout dicta portioncula, ut miserrime vivant, non potest aliquam decimam pati. Gemina. conf. 85 num. 26. quem sequitur Rebuff. conf. 124. col. 2. vers. item Bonifacius Octavus, & regulariter omnes fructus, qui spectant ad locum, vel personas, quæ non cadunt in nomen beneficij, sunt liberi à solutione decimæ Papalis, quia in usus quotidianos personarum miserabilium expendi debent, ut inquit gloss. in extravag. 10. 22. unica. in verb. solvere. circa fin. de elect. & non solum dictæ moniales sunt exemptæ à decimis, sed à quibuscunque oneribus in perpetuum, ut in eisdem litteris Pij IV. motu proprio concessis.

DE PRIMITIIS, ET OBLATIONIBVS.

Cap. XIII.

S V M M A R I V M.

1 Primitia sicut decimæ debentur, sed quantitas non est determinata.
2 Primitia animalium sunt unū de ducentis.
3 Primitia dicuntur primi fructus, quos sibi Deus reservavit.

4 Primitia ter in anno Domino offerantur.
5 Primitia, quare fuerint introducta.
6 Primitia debentur de jure divino.
7 Primitia, ex qua causa olim offerantur.
Primiti